

Rozdział 4

Wszczęcie postępowania.

§ 13. 1. Wniosek o rozpoznanie sporu składa się na piśmie.

2. Wniosek powinien zawierać:

- 1) oznaczenie arbitrażu, do którego jest kierowany,
- 2) nazwy i adresy jednostek, które mają być stronami w sporze, oraz jednostki nadrzędnej powoda,
- 3) numer statystyczny powoda, nazwę i siedzibę banku finansującego i numer rachunku rozliczeniowego,
- 4) oznaczenie wartości przedmiotu sporu,
- 5) dokładne określenie żądania,
- 6) zwięzły opis stanu faktycznego sprawy oraz wykaz dowodów ze wskazaniem, jakie okoliczności mają być nimi udowodnione,
- 7) podpisy osób uprawnionych do reprezentowania powoda.

3. Do wniosku należy załączyć oryginały lub poświadczone przez stronę odpisy dokumentów powołanych we wniosku, jeżeli znajdują się w posiadaniu strony, odpis pisma do pozwanego z wezwaniem do dobrowolnego spełnienia świadczenia z dowodem nadania, odpis otrzymanej odpowiedzi pozwanego na to wezwanie oraz odpisy wniosku i załączników dla jednostek uczestniczących w sporze.

4. Z wnioskiem o rozpoznanie sporu można połączyć wniosek o zabezpieczenie roszczenia lub dowodu, jak również wniosek o nieuwzględnienie upływu przedawnienia.

§ 14. Przedmiotem wniosku może być żądanie:

- 1) zasądzenia świadczenia,
- 2) zawarcia, ustalenia treści, zmiany lub rozwiązania umowy bądź porozumienia w sprawie współpracy,
- 3) ustalenia stosunku prawnego lub prawa.

§ 15. 1. Jednym wnioskiem można dochodzić kilku roszczeń przeciwko temu samemu pozwanemu; można również jednym wnioskiem dochodzić roszczeń przeciwko kilku pozwanym, jeżeli roszczenia te opierają się na tej samej podstawie faktycznej.

2. Arbitraż może wyłączyć do odrębnego rozpoznania poszczególne roszczenia, jeżeli przyczyni się to do uproszczenia lub przyspieszenia postępowania.

3. Arbitraż może połączyć do wspólnego rozpoznania spory wszczęte z wniosków kilku powodów i przeciw kilku pozwanym, jeżeli roszczenia oparte są na tej samej podstawie prawnej lub faktycznej.

§ 16. 1. Jednostce, która może być stroną w postępowaniu arbitrażowym, przysługuje prawo przystąpienia do toczącego się postępowania w charakterze współuczestnika, jeżeli wykaże, że ma w tym interes prawny.

2. Prezes arbitrażu może, z urzędu lub na wniosek strony, wezwać jednostkę, o której mowa w ust. 1, do wzięcia udziału w toczącym się postępowaniu w charakterze współuczestnika. Jednostka ta jest obowiązana wziąć udział w postępowaniu.

3. Współuczestnik w postępowaniu arbitrażowym ma prawa i obowiązki strony.

§ 17. 1. Jeżeli wniosek o rozpoznanie sporu nie odpowiada wymogom formalnym, prezes arbitrażu wzywa stronę do poprawienia lub uzupełnienia go w terminie siedmiu dni.

2. Po bezskutecznym upływie terminu wymienionego w ust. 1 prezes arbitrażu może zwrócić wniosek, a jeżeli brak formalny polega na niedołączeniu odpisów wniosku lub jego załączników, może nadać bieg sprawie, zarządzając sporządzenie brakujących odpisów na koszt powoda i pobranie powstałych z tego tytułu kosztów.

§ 18. 1. Prezes arbitrażu zarządza wszczęcie postępowania z urzędu, jeżeli brak wniosku strony o rozpoznanie sporu może narazić gospodarkę narodową na stratę.

2. Zarządzając wszczęcie postępowania z urzędu, prezes arbitrażu oznacza strony tego postępowania.

3. Nie wszczynają się postępowania z urzędu w sporach między jednostkami organizacyjnymi resortu obrony narodowej.

§ 19. Przepisy § 13—15 stosuje się odpowiednio do zarządzeń prezesa arbitrażu o wszczęciu postępowania z urzędu i do wniosków zgłaszanych przez jednostki wymienione w § 16.

§ 20. Arbitraż wydaje orzeczenie odrzucające wniosek, jeżeli:

- 1) droga postępowania arbitrażowego jest niedopuszczalna,
- 2) w sporze o to samo roszczenie toczy się postępowanie arbitrażowe między tymi samymi stronami lub spór ten został już prawomocnie rozstrzygnięty.

Rozdział 5

Wyjaśnienia stron.

§ 21. 1. Prezes arbitrażu, nadając bieg sprawie, zarządza doręczenie odpisu wniosku stronie pozwanej i wzywa ją do złożenia w określonym terminie odpowiedzi na wniosek oraz do wskazania dowodów na podane w tej odpowiedzi okoliczności faktyczne. Jeżeli spór wynikł na tle niewykonania lub nienależytego wykonania świadczenia albo dotyczy zawarcia umowy zobowiązującej do świadczenia lub ustalenia treści umowy, prezes arbitrażu wzywa stronę pozwaną do podania również przyczyn niewykonania lub nienależytego wykonania świadczenia albo odmowy zawarcia umowy.

2. Termin do złożenia odpowiedzi na wniosek wynosi czternaście dni, a w sporach o zawarcie, ustalenie treści, zmianę lub rozwiązanie umowy — siedem dni. Prezes arbitrażu może w wyjątkowym wypadku termin ten przedłużyć.

3. Strona pozwana, składając odpowiedź na wniosek, jest obowiązana wskazać swój numer statystyczny, jednostkę nadrzędną, nazwę i siedzibę banku finansującego oraz numer rachunku rozliczeniowego.

§ 22. Strona pozwana, składając odpowiedź na wniosek, może zgłosić wniosek wzajemny, jeżeli roszczenie wzajemne pozostaje w związku z roszczeniem powoda lub nadaje się do potrącenia lub gdy rozpoznanie wniosku wzajemnego może mieć wpływ na rozstrzygnięcie o roszczeniu powoda.

§ 23. Strony są obowiązane do udzielania wyjaśnień zgodnie z prawdą.

§ 24. Strona, składając w toku postępowania pisma i załączniki, jest obowiązana dołączyć dowód przesłania ich odpisów listem poleconym stronie przeciwnej.

Rozdział 6

Protokoły i doręczenia.

§ 25. 1. Arbitraż sporządza protokół z każdej czynności, która może mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu.

2. W protokole należy podać datę i miejsce przeprowadzenia czynności, nazwiska osób biorących w niej udział, dokładny opis czynności oraz treść złożonych oświadczeń lub zeznań. Protokół podpisują przewodniczący i protokolant.

3. Inne czynności ujmuje się w formie notatki urzędowej. Notatka powinna być podpisana przez osobę, która ją sporządziła, ze wskazaniem daty sporządzenia.

§ 26. Strony mogą żądać sprostowania lub uzupełnienia protokołu w terminie siedmiu dni od daty czynności objętej protokołem. Przewodniczący zawiadamia na piśmie każdą ze stron o sposobie załatwienia tego żądania.

§ 27. Arbitraż dokonuje zawiadomień i wezwań na piśmie, telefonicznie lub telegraficznie. O zawiadomieniu i o wezwaniu telefonicznym zamieszcza się w aktach sprawy notatkę, stwierdzającą datę przeprowadzonej rozmowy telefonicznej i nazwiska osób, które nadawały i odbierały wezwanie.

§ 28. 1. Arbitraż doręcza pisma przez pocztę lub przez posłańców.

2. Doręczeń dokonuje się w lokalu siedziby adresata lub w miejscu jego zamieszkania do rąk osób uprawnionych do odbioru.

§ 29. Doręczenie może nastąpić również w lokalu arbitrażu osobie upoważnionej do odbioru.

§ 30. Odbierający potwierdza doręczenie podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

§ 31. 1. Strona jest obowiązana zawiadomić arbitraż o zmianie swego adresu.

2. W razie niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w ust. 1, nie doręczone z tego powodu pismo może być pozostawione w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, jeżeli adresat odmówił przyjęcia pisma.

Rozdział 7

Dowody.

§ 32. Przewodniczący zarządza przeprowadzenie postępowania dowodowego co do faktów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu i ustalenia przyczyn jego powstania. Przewodniczący oznacza fakty podlegające stwierdzeniu i środek dowodowy oraz ustala, czy postępowanie dowodowe odbędzie się na posiedzeniu arbitrażu.

§ 33. 1. Arbitraż może zwrócić się do właściwego organu państwowego o przeprowadzenie dowodu.

2. Organy państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne oraz organizacje spółdzielcze i społeczne są obowiązane udzielać arbitrażowi informacji oraz dostarczać dokumentów niezbędnych do rozpoznania sporu.

§ 34. Świadców można wezwać do złożenia zeznań na piśmie, uprzedzając ich równocześnie o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.

§ 35. 1. Zawiadomienie stron o terminie przesłuchania biegłego lub świadka bądź o przeprowadzeniu oględzin lub innego dowodu oraz wezwanie biegłego lub świadka powinno nastąpić nie później niż w terminie przewidzianym dla zawiadomienia stron o posiedzeniu.

2. Jeżeli strony nie były obecne przy przeprowadzeniu dowodów, należy im umożliwić zapoznanie się z wynikami postępowania dowodowego i złożenie wyjaśnień przed rozstrzygnięciem sporu.

§ 36. Dopuszczenia dowodu ze świadków dla stwierdzenia faktu i treści czynności można odmówić, jeżeli zgodnie z przepisami dokonanie tej czynności powinno być stwierdzone na piśmie. Dowód ze świadków powinien być jednak przeprowadzony, jeżeli przemawia za tym interes gospodarki narodowej, a w szczególności względ na ochronę własności społecznej, oraz gdy zostało uprawdopodobnione, że czynność, mimo niesporządzenia dokumentu, była dokonana.

§ 37. Prezes arbitrażu może, z urzędu lub na wniosek strony, zarządzić przeprowadzenie dowodów jeszcze przed

złożeniem wniosku o rozpoznanie sporu lub przed złożeniem wyjaśnień przez pozwanego, jeżeli istnieje obawa, że późniejsze przeprowadzenie dowodów stanie się niewykonalne lub zbyt utrudnione.

§ 38. 1. W sprawach nie uregulowanych przepisami niniejszego rozporządzenia do dowodów w postępowaniu arbitrażowym stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące dowodów.

2. Należności świadków i biegłych przyznaje i ustala przewodniczący w drodze zarządzenia. Zarządzenie to doręcza się z urzędu świadkom, biegłym i stronom. Do należności świadków i biegłych stosuje się poza tym odpowiednie przepisy o należnościach świadków i biegłych.

Rozdział 8

Posiedzenia.

§ 39. 1. Przewodniczący, kierując sprawę na posiedzenie, wyznacza termin posiedzenia i wskazuje dowody, które mają być przeprowadzone na posiedzeniu.

2. Posiedzenie arbitrażu może odbyć się w siedzibie (zakładzie pracy) strony w celu zaznajomienia przedstawicieli załogi z nieprawidłowym działaniem strony, powodującym ujemne skutki dla gospodarki narodowej, oraz wyjaśnienia przyczyn tych nieprawidłowości i ustalenia środków zmierzających do ich usunięcia (sesje zakładowe).

3. Jeżeli nieprawidłowe działanie strony stwarza trudności jednostkom nie uczestniczącym w sporze oraz we wzajemnej współpracy, na posiedzenie arbitrażu mogą być wezwane inne zainteresowane jednostki w celu wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności z tym związanych (sesje sygnalizacyjne).

§ 40. 1. O terminie posiedzenia arbitrażu strony powinny być zawiadomione przynajmniej na siedem dni przed posiedzeniem; w wyjątkowym wypadku termin ten może być skrócony do trzech dni.

2. Zawiadamiając strony o terminie posiedzenia, należy wskazać, czy stawiennictwo stron jest obowiązkowe, czy nieobowiązkowe.

3. Przewodniczący może odstąpić od zawiadomienia stron tylko w sprawach, w których w świetle zebranego materiału jest oczywiste, że udział stron w posiedzeniu nie może mieć wpływu na treść orzeczenia.

4. Przewodniczący, w uzasadnionym wypadku, zawiadamia o terminie posiedzenia i przedmiocie sporu odpowiedni organ państwowy lub jednostkę nadrzędną strony, wskazując na celowość wydelegowania przedstawiciela do złożenia wyjaśnień i wniosków w sprawie.

§ 41. Na posiedzeniu poza osobami przybyłymi w wyniku zawiadomienia lub wezwania mogą być obecne inne osoby, jeżeli arbitraż uzna, że ze względu na interes społeczny jest to wskazane.

§ 42. 1. Na posiedzeniu referuje sprawę przewodniczący lub inny pracownik wyznaczony przez przewodniczącego spośród pracowników Państwowego Arbitrażu Gospodarczego uprawnionych do orzekania w postępowaniu arbitrażowym.

2. Posiedzenie z udziałem stron obejmuje wyjaśnienia stron i w miarę potrzeby postępowanie dowodowe. Przed zamknięciem posiedzenia przewodniczący udziela głosu stronom.

§ 43. Przewodniczący może upomnieć osobę, która narusza powagę, spokój lub porządek posiedzenia albo innych czynności, a po bezskutecznym upomnieniu może ją wydalic z miejsca dokonywania czynności.

Rozdział 9

Zawieszenie i umorzenie postępowania.

§ 44. 1. Arbitraż może wydać orzeczenie zawieszające postępowanie:

- 1) jeżeli rozstrzygnięcie sporu zależy od wyniku innego sporu lub uprzedniej decyzji organu administracji państwowej,
- 2) jeżeli ujawni się czyn, którego ustalenie w drodze karnej, służbowej lub dyscyplinarnej mogłoby mieć wpływ na rozstrzygnięcie sporu,
- 3) na zgodny wniosek stron, jeżeli nie naruszy to interesu gospodarki narodowej.

2. Arbitraż wydaje orzeczenie zawieszające postępowanie, jeżeli w stosunku do strony zostało wszczęte postępowanie upadłościowe, a spór dotyczy przedmiotu wchodzącego w skład masy upadłości.

3. Postępowanie zawieszane może być podjęte z urzędu lub na wniosek strony.

4. Arbitraż wydaje orzeczenie umarzające postępowanie zawieszane na zgodny wniosek stron, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu roku od daty wydania orzeczenia zawieszającego postępowanie, a podjęcie postępowania z urzędu po tym terminie nie byłoby celowe.

§ 45. 1. Poza wypadkami przewidzianymi w § 44 ust. 4 i w § 47 ust. 2 arbitraż wydaje orzeczenie umarzające postępowanie, jeżeli rozstrzygnięcie co do przedmiotu sporu stało się zbędne.

2. Jeżeli orzeczenie o umorzeniu postępowania, wydane przez Główną Komisję Arbitrażową, dotyczy jedynie postępowania odwoławczego, powoduje ono uprawomocnienie się orzeczenia pierwszej instancji.

Rozdział 10

Orzeczenie.

§ 46. 1. Arbitraż wydaje orzeczenie rozstrzygające spór, gdy uzna, że okoliczności mające znaczenie dla tego rozstrzygnięcia zostały dostatecznie wyjaśnione.

2. Jeżeli dostatecznie wyjaśniona zostanie część żądania lub niektóre z żądań strony, może być wydane orzeczenie częściowe.

3. W razie stwierdzenia przy rozpoznaniu sporu istotnych nieprawidłowości w działaniu strony arbitraż zawiadamia właściwe jednostki i organy o stwierdzonych nieprawidłowościach, a także o konieczności podjęcia środków zmierzających do usunięcia przyczyn tych nieprawidłowości oraz zapobiegania ich powstawaniu.

§ 47. 1. Arbitraż może wydać orzeczenie wstępne tylko co do samej zasady, co do spornej zaś wysokości roszczenia i innych wniosków zarządzić dalsze postępowanie. Okręgowa komisja arbitrażowa zarządzi dalsze postępowanie dowodowe po uprawomocnieniu się orzeczenia wstępnego.

2. W orzeczeniu wstępnym można zobowiązać strony do rozliczenia się według ustalonej w tym orzeczeniu zasady. Jeżeli strona nie wystąpi z wnioskiem o wydanie orzeczenia końcowego przed upływem roku od uprawomocnienia się takiego orzeczenia wstępnego, arbitraż umarza postępowanie w sprawie.

§ 48. Jeżeli w sprawie o odszkodowanie arbitraż uzna, że ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może orzec obowiązek zapłaty od-

powiedniej sumy według swej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

§ 49. Orzeczenie zapada większością głosów. Członek zespołu orzekającego, który przy głosowaniu nie zgodził się z większością, może przy podpisywaniu sentencji zgłosić zdanie odrębne. Zdanie odrębne wymaga uzasadnienia na piśmie.

§ 50. 1. Sentencja orzeczenia powinna zawierać:

- 1) oznaczenie arbitrażu,
- 2) datę wydania orzeczenia,
- 3) skład zespołu orzekającego,
- 4) wymienienie stron i oznaczenie przedmiotu sporu,
- 5) rozstrzygnięcie o roszczeniach stron i o kosztach postępowania,
- 6) pouczenie o odwołaniu.

2. Orzeczenie powinno zawierać uzasadnienie. W uzasadnieniu należy wskazać podstawę faktyczną rozstrzygnięcia z uwzględnieniem oceny wyniku postępowania dowodowego oraz powołać podstawę prawną.

3. Sentencję orzeczenia podpisują wszyscy członkowie zespołu orzekającego, a uzasadnienie tylko przewodniczący.

§ 51. 1. Wydanie orzeczenia powinno nastąpić w ciągu trzech miesięcy od dnia wpływu wniosku o rozpoznanie sporu.

2. Orzeczenie doręcza się stronom z urzędu. Doręczenie orzeczenia powinno nastąpić w ciągu czternastu dni od daty jego wydania.

§ 52. Prezes arbitrażu może sprostować w orzeczeniu niedokładności, błędy pisarskie, rachunkowe lub inne oczywiste omyłki.

§ 53. Jeżeli arbitraż nie orzekł o całości żądań wniosku lub o wszystkich wnioskach, strona może w ciągu czternastu dni od daty doręczenia orzeczenia wystąpić do arbitrażu o wydanie orzeczenia uzupełniającego. W tym samym terminie orzeczenie uzupełniające może być wydane z urzędu.

§ 54. Arbitraż, który wydał orzeczenie, rozstrzyga na wniosek prezesa arbitrażu lub strony wątpliwości co do treści orzeczenia, które powstały przy jego wykonaniu (wykładnia orzeczenia).

§ 55. Wniosek o sprostowanie, uzupełnienie lub wykładnię orzeczenia nie ma wpływu na bieg terminu do złożenia odwołania.

§ 56. 1. Państwowy Arbitraż Gospodarczy wydaje zbiór ogólnych wytycznych orzecznictwa arbitrażowego i orzeczeń arbitrażowych zawierających rozstrzygnięcia o istotnym znaczeniu dla stosunków między jednostkami gospodarki uspołecznionej.

2. Opublikowanie orzeczenia arbitrażowego wymaga zgody Prezesa Państwowego Arbitrażu Gospodarczego.

Rozdział 11

Środki odwoławcze.

§ 57. 1. Od orzeczenia okręgowej komisji arbitrażowej stronom przysługuje odwołanie.

2. Odwołanie nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza 10.000 zł.

3. Przepis ust. 2 nie dotyczy orzeczeń wydanych w sporach o zawarcie, ustalenie treści, zmianę lub rozwiązanie umowy bądź porozumienia w sprawie współpracy (§ 14 pkt 2), orzeczeń ustalających stosunek prawny lub prawo

(§ 14 pkt 3), odrzucających wniosków (§ 20), zawieszających postępowanie (§ 44) oraz orzeczeń wstępnych (§ 47) i orzeczeń w sprawach o wznowienie postępowania (§ 64).

§ 58. 1. Odwołanie powinno odpowiadać ogólnym wymaganiom przepisanych dla wniosku o rozpoznanie sporu, a ponadto zawierać oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, zwięźle uzasadnione przyczyny odwołania, wskazanie w razie potrzeby nowych faktów i dowodów oraz żądanie uchylecia lub zmiany orzeczenia w całości lub w części.

2. Przepisy § 17 stosuje się odpowiednio.

§ 59. Jeżeli odwołanie odpowiada wymaganiom formalnym, prezes okręgowej komisji arbitrażowej przesyła je wraz z aktami sprawy Głównej Komisji Arbitrażowej, która doręcza stronie przeciwnej odpis odwołania.

§ 60. 1. Główna Komisja Arbitrażowa po rozpoznaniu odwołania może zaskarżone orzeczenie w całości lub w części utrzymać w mocy, zmienić lub uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania okręgowej komisji arbitrażowej.

2. Główna Komisja Arbitrażowa nie jest związana wnioskami odwołania.

3. W postępowaniu odwoławczym stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 4—10.

§ 61. 1. Główna Komisja Arbitrażowa orzeka na podstawie materiału dowodowego zebranego w toku postępowania przed okręgową komisją arbitrażową. Może jednak przeprowadzić dowody uzupełniające bądź zlecić przeprowadzenie tych dowodów okręgowej komisji arbitrażowej.

2. Główna Komisja Arbitrażowa może pominąć powołane przez stronę w odwołaniu nowe fakty lub dowody, jeżeli strona mogła z nich skorzystać w postępowaniu przed okręgową komisją arbitrażową, chyba że potrzeba ich powołania uzasadniona jest treścią zaskarżonego orzeczenia.

3. Okręgowa komisja arbitrażowa, rozpoznając sprawę ponownie, jest związana oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania, zawartymi w orzeczeniu Głównej Komisji Arbitrażowej.

§ 62. 1. Na zarządzenie prezesa okręgowej komisji arbitrażowej i przewodniczącego przysługuje zażalenie, jeżeli przedmiotem zarządzenia jest:

- 1) odmowa zabezpieczenia roszczenia lub dowodu,
- 2) zwrot wniosku, odwołania lub zażalenia,
- 3) odrzucenie odwołania lub zażalenia,
- 4) odtworzenie akt zaginionych lub zniszczonych albo podjęcie postępowania na podstawie akt odtworzonych,
- 5) zaopatrzenie tytułu egzekucyjnego w klauzulę wykonalności, zarządzenie egzekucji, zawieszenie lub umorzenie postępowania egzekucyjnego,
- 6) odmowa zwrotu opłaty arbitrażowej,
- 7) przyznanie należności świadkom i biegłym.

2. Zażalenie przysługuje:

- 1) stronom — na zarządzenia wymienione w ust. 1 pkt 1—7,
- 2) świadkom i biegłym — na zarządzenia wymienione w ust. 1 pkt 7.

3. Do zażeń na zarządzenia prezesa okręgowej komisji arbitrażowej stosuje się odpowiednio przepisy § 58—61.

4. Zażenia na zarządzenia wymienione w ust. 1 pkt 7 powinny zawierać oznaczenie zaskarżonego zarządzenia oraz zwięźle uzasadnienie żądania jego zmiany.

§ 63. Do zarządzeń, na które przysługuje zażalenie, stosuje się odpowiednio przepisy § 50—55.

Rozdział 12

Wznowienie postępowania

§ 64. 1. Arbitraż może, z urzędu lub na wniosek strony, orzec wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym orzeczeniem na tej podstawie, że:

- 1) orzeczenie oparte zostało na dokumencie podrobionym bądź sfałszowanym lub na skazującym wyroku karnym następnie uchylonym,
- 2) w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia,
- 3) ujawnione zostały takie nowe okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które mogłyby mieć istotny wpływ na wynik sporu, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

2. O wznowieniu postępowania orzeka arbitraż, który wydał prawomocne orzeczenie.

3. Nie można żądać wznowienia postępowania po upływie roku od uprawomocnienia się orzeczenia.

4. Arbitraż odrzuca wnioski o wznowienie postępowania, jeżeli brak podstaw do wznowienia albo jeżeli wniosek został wniesiony po terminie.

§ 65. 1. Sprawę wznowioną rozpoznaje arbitraż, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji.

2. Z dniem wydania nowego orzeczenia w sprawie wznowionej traci moc orzeczenia wydane w tej sprawie przed wznowieniem postępowania; należy to podać w sentencji orzeczenia.

§ 66. W sprawach nie uregulowanych przepisami niniejszego rozdziału do wniosku o wznowienie postępowania i postępowania z tego wniosku oraz do rozpoznawania sprawy po wznowieniu stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 4—11.

Rozdział 13

Rewizja nadzwyczajna

§ 67. 1. Rewizja nadzwyczajna powinna zawierać oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, przytoczenie podstaw rewizyjnych i ich uzasadnienie oraz żądanie uchylecia lub zmiany orzeczenia w całości lub w części.

2. Główna Komisja Arbitrażowa doręcza stronom odpisy rewizji nadzwyczajnej.

3. Przewodniczący zawiadamia strony i organ, który wniósł rewizję nadzwyczajną, o terminie posiedzenia, na którym będzie rozpoznana rewizja, jeżeli spór ma charakter precedensowy lub szczególne znaczenie dla gospodarki narodowej.

§ 68. 1. Główna Komisja Arbitrażowa, rozpoznając rewizję nadzwyczajną, może ją oddalić, a w razie uwzględnienia rewizji nadzwyczajnej może zaskarżone orzeczenie w całości lub w części zmienić albo uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania. Jeżeli rewizję nadzwyczajną wniesiono od orzeczenia Głównej Komisji Arbitrażowej wydanego w wyniku rozpoznania odwołania, zmiana lub uchylenie może dotyczyć orzeczeń wydanych w obu instancjach.

2. Arbitraż, rozpoznający sprawę ponownie, związany jest oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania, zawartymi w orzeczeniu wydanym na skutek rewizji nadzwyczajnej.

§ 69. W postępowaniu rewizyjnym stosuje się poza tym odpowiednio przepisy rozdziałów 3 i 11.

Rozdział 14

Spory o zawarcie, ustalenie treści, zmianę lub rozwiązanie umowy.

§ 70. Do wniosku o rozpoznanie sporu o zawarcie, ustalenie treści, zmianę lub rozwiązanie umowy bądź porozumienia w sprawie współpracy należy załączyć protokół rozbieżności sporządzony przez strony.

§ 71. Spór o zawarcie, ustalenie treści, zmianę lub rozwiązanie umowy bądź porozumienia w sprawie współpracy powinien być rozstrzygnięty w pierwszej kolejności, przed sporami innego rodzaju.

§ 72. Do wniosku o rozpoznanie sporu, o którym mowa w § 70, i do postępowania z tego wniosku stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 2—13.

Rozdział 15

Postępowanie upominawcze.

§ 73. 1. Prezes arbitrażu wydaje nakaz zapłaty bez wzywania pozwanego do złożenia wyjaśnień, jeżeli przedmiotem roszczenia jest należność pieniężna nie przekraczająca kwoty 10.000 zł i do wniosku załączono odpisy rachunku i pisma zawierające wezwanie dłużnika do dobrowolnej zapłaty wraz z dowodami przesłania ich dłużnikowi, a z oświadczenia wnioskodawcy lub z treści wniosku wynika, że dłużnik nie kwestionował dochodzonej należności.

2. Nakaz zapłaty wydaje się bez względu na wysokość roszczenia, jeżeli oprócz dowodu wezwania dłużnika do dobrowolnej zapłaty załączono do wniosku:

- 1) odpis pisemnego oświadczenia dłużnika o uznaniu należności bądź odpis zwróconego przez bank żądania zapłaty zaakceptowanego przez dłużnika, nie pokrytego z powodu braku środków na rachunku bankowym,
- 2) w sporach o zapłatę kwoty należnej bankowi odpowiedni wyciąg z ksiąg banku, stwierdzający wysokość dochodzonego roszczenia.

3. Nakaz zapłaty może być ponadto wydany bez względu na wysokość roszczenia, jeżeli strona pozwana nie dopełniła obowiązku udzielenia odpowiedzi na doręczony jej wniosek (§ 21).

§ 74. 1. Prezes arbitrażu orzeka w nakazie zapłaty, że strona pozwana jest obowiązana zaspokoić dochodzone roszczenie wraz z należnymi odsetkami i kosztami postępowania arbitrażowego.

2. Nakaz zapłaty wraz z odpisami wniosku i załączników doręcza się z urzędu stronie pozwanej z pouczeniem o prawie wniesienia sprzeciwu i skutkach jego niewniesienia.

§ 75. 1. Strona pozwana może w terminie czternastu dni od dnia doręczenia nakazu zapłaty wnieść sprzeciw.

2. Prezes arbitrażu odrzuca sprzeciw wniesiony po terminie.

3. Prezes arbitrażu może przywrócić termin do wniesienia sprzeciwu, jeżeli uchybienie terminu nastąpiło bez winy strony. Wniosek o przywrócenie terminu będzie rozpoznany, jeżeli zostanie zgłoszony wraz ze sprzeciwem najpóźniej w ciągu siedmiu dni od dnia ustania przyczyny, która spowodowała uchybienie terminu.

4. Przepisy § 17, § 21 ust. 3, § 58 ust. 1, § 62 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz § 50—55 stosuje się odpowiednio.

5. Sprzeciw wnosi się do arbitrażu, którego prezes wydał nakaz zapłaty.

6. Na skutek wniesionego sprzeciwu arbitraż rozstrzyga spór w postępowaniu zwykłym i wydaje orzeczenie.

§ 76. Nakaz zapłaty, od którego nie wniesiono w terminie sprzeciwu, zostaje zaopatrzony w klauzulę wyko-

nalności i doręczony powodowi. Nakaz taki ma moc prawomocnego orzeczenia i jest tytułem wykonawczym.

§ 77. Jeżeli wniosek strony o rozpoznanie sporu w postępowaniu upominawczym nie odpowiada wymaganiom § 73 lub zasadność wniosku w całości lub w części budzi wątpliwości, prezes arbitrażu zarządzi rozpoznanie sporu w postępowaniu zwykłym.

Rozdział 16

Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt.

§ 78. 1. Prezes arbitrażu wydaje zarządzenie:

- 1) określające sposób i zakres odtworzenia akt zaginionych lub zniszczonych w całości albo w części bądź
- 2) ustalające, że odtworzenie akt jest niemożliwe, albo
- 3) odrzucające wniosek o odtworzenie akt wskutek niezachowania terminu do jego wniesienia.

2. Prezes arbitrażu wydaje również zarządzenie co do podjęcia postępowania na podstawie akt pozostałych i odtworzonych.

3. Odtworzenia akt sprawy nie można żądać po upływie dwóch lat od zaginięcia lub zniszczenia akt sprawy będącej w toku albo od uprawomocnienia się orzeczenia kończącego sprawę.

4. W sprawach nie uregulowanych przepisami rozporządzenia do postępowania w sprawie odtworzenia akt stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące postępowania w razie zaginięcia lub zniszczenia akt.

Rozdział 17

Wykonanie orzeczeń.

§ 79. 1. Prezes arbitrażu zaopatruje tytuł egzekucyjny w klauzulę wykonalności.

2. Klauzula wykonalności powinna zawierać:

- 1) wzmiankę, że roszczenie podlega zaspokojeniu,
- 2) datę nadania klauzuli, podpis prezesa arbitrażu i odcisk pieczęci arbitrażu.

3. W razie wstrzymania wykonania orzeczenia lub zarządzenia do czasu uprawomocnienia się, zaopatrzenie w klauzulę wykonalności następuje na wniosek strony po uprawomocnieniu się orzeczenia lub zarządzenia.

4. W razie utraty tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności ponowne wydanie takiego dokumentu może nastąpić po stwierdzeniu, że tytuł egzekucyjny nie został zrealizowany na podstawie poprzednio uzyskanej klauzuli. W treści ponownie wydanej klauzuli wykonalności czyni się wzmiankę o jej wydaniu w zamian pierwotnej.

§ 80. 1. W razie wniesienia odwołania (§ 57 ust. 1), wystąpienia o wykładnię orzeczenia (§ 54) lub o wznowienie postępowania (§ 64) prezes arbitrażu może wstrzymać wykonanie tytułu egzekucyjnego do czasu rozstrzygnięcia odwołania lub wniosku o wykładnię orzeczenia albo o wznowienie postępowania, jeżeli uzna, że są podstawy do uwzględnienia odwołania lub wniosku, a strona prawdopodobnie, że wskutek wykonania tytułu egzekucyjnego może wyniknąć dla niej lub dla gospodarki narodowej niepowetowana szkoda. Z dniem wznowienia postępowania tracą wykonalność orzeczenia wydane w sprawie przed wznowieniem.

2. Prezes Państwowego Arbitrażu Gospodarczego może wstrzymać wykonanie orzeczenia, od którego została wniesiona rewizja nadzwyczajna.

§ 81. 1. Tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności (tytuł wykonawczy) wierzyciel składa we właściwym banku w celu pokrycia roszczeń pieniężnych z rachunku bankowego dłużnika.

2. Tytuł egzekucyjny, o którym mowa w ust. 1, nie podlega wykonaniu, jeżeli dłużnik przedstawi zarządzenie prezesa arbitrażu, wstrzymujące wykonanie tego tytułu lub orzeczenie o wznowieniu postępowania.

§ 82. 1. Jeżeli dłużnik nie zaspokoił wierzyciela w ciągu siedmiu dni od dnia doręczenia mu wezwania do dobrowolnego wykonania świadczenia, a uzyskanie zaspokojenia w sposób przewidziany w § 81 nie jest możliwe, wierzyciel może zwrócić się do prezesa arbitrażu, w którym sprawę rozpoznano w pierwszej instancji, z wnioskiem o zarządzenie egzekucji, wskazując sposób jej przeprowadzenia.

2. Do wniosku należy załączyć tytuł egzekucyjny z dopatrzony w klauzulę wykonalności i odpis wezwania do dobrowolnego wykonania tytułu z dowodem doręczenia tego wezwania.

§ 83. Jeżeli prezes arbitrażu wstrzyma wykonanie tytułu egzekucyjnego w związku z wnioskiem o wykładnię orzeczenia lub o wznowienie postępowania (§ 80 ust. 1) albo w związku z wniesieniem rewizji nadzwyczajnej (§ 80 ust. 2), bieg przedawnienia roszczeń stwierdzonych tymi tytułami ulega zawieszeniu przez czas od dnia zarządzenia wstrzymującego wykonanie do dnia doręczenia orzeczenia zawierającego wykładnię, odmawiającego wznowienia postępowania albo oddalającego rewizję.

§ 84. 1. Przed wydaniem zarządzenia egzekucyjnego prezes arbitrażu zwraca się do jednostki nadrzędnej dłużnika o wyjaśnienie przyczyn niewykonania tytułu egzekucyjnego i wzywa ją do spowodowania wykonania tego tytułu przez dłużnika.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, gdy zwłoka mogłaby utrudnić lub uniemożliwić przeprowadzenie egzekucji.

§ 85. 1. Zarządzenie egzekucyjne do tytułu wykonawczego wydaje prezes arbitrażu.

2. W zarządzeniu prezes oznaczy świadczenie, które ma być spełnione, oraz sposób egzekucji, jaki stosownie do okoliczności uważa za odpowiedni.

§ 86. 1. Postępowanie egzekucyjne przeprowadza się w trybie przepisany w Kodeksie postępowania cywilnego, z tym że:

1) ilekroć Kodeks postępowania cywilnego przewiduje właściwość sądu w postępowaniu egzekucyjnym, właściwy jest arbitraż, którego prezes wydał zarządzenie egzekucyjne; obejmuje to w szczególności rozpoznanie skargi na czynności komornika,

2) podstawą egzekucji jest zarządzenie egzekucyjne wydane w myśl § 85.

2. Prezes arbitrażu, który wydał zarządzenie egzekucyjne, zarządza zawieszenie i umorzenie postępowania egzekucyjnego.

§ 87. 1. Prezes arbitrażu może z urzędu lub na wniosek strony wydać zarządzenie tymczasowe w celu zabezpieczenia roszczeń wniosku złożonego w arbitrażu, jeżeli roszczenie jest wiarygodne, a niezabezpieczenie mogłoby pozbawić wierzyciela zaspokojenia żądania wniosku.

2. Zarządzenie tymczasowe jest natychmiast wykonalne.

3. Do zarządzeń tymczasowych stosuje się odpowiednio przepisy niniejszego rozdziału.

Rozdział 18

Koszty postępowania.

§ 88. Od stron pobiera się opłaty arbitrażowe; opłaty są stosunkowe lub stałe.

§ 89. 1. Do uiszczenia opłaty jest zobowiązana strona składająca wniosek o dokonanie czynności powodującej opłatę. Opłatę uiszcza się w formie polecenia przelewu.

2. Strona zobowiązana do uiszczenia opłaty powinna załączyć do wniosku oryginał potwierdzenia banku o wykonaniu polecenia przelewu. W potwierdzeniu tym strona zobowiązana do uiszczenia opłaty oprócz sumy powinna podać pełną nazwę strony przeciwnej i wartość przedmiotu sporu oraz w miarę możliwości wskazać numer sprawy w arbitrażu.

§ 90. 1. Jeżeli strona nie załączyła do wniosku o dokonanie czynności powodującej opłatę dowodu, o którym mowa w § 89 ust. 2, lub z załączonego dowodu wynika, że opłatę uiszcza tylko częściowo, wniosek zwraca się stronie i uważa za nie wniesiony, z zastrzeżeniem przepisów ust. 2 i 3.

2. Jeżeli w ciągu czternastu dni od daty zwrotu stwierdzonej na wniosku zostanie on złożony powtórnie wraz z dowodem uiszczenia opłaty, uważa się, iż wniosek został złożony w terminie pierwotnym.

3. Prezes arbitrażu może nadać bieg sprawie, w której nie wniesiono opłaty, i zarządzić jej pobranie.

§ 91. 1. Opłaty stosunkowe w wysokości zależnej od wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia pobiera się:

- 1) od wniosku o rozpoznanie sporu w postępowaniu zwykłym lub upominawczym,
- 2) od wniosku wzajemnego,
- 3) od odwołania, z wyjątkiem odwołań:
  - a) od orzeczenia wstępnego,
  - b) od orzeczenia odrzucającego wniosek,
  - c) od orzeczenia oddalającego żądanie wniosku z powodu przedawnienia roszczenia,
  - d) od orzeczenia zawieszającego postępowanie oraz
  - e) od orzeczenia wydanego w sprawie o wznowienie postępowania.

2. Opłaty, o których mowa w ust. 1, wynoszą:

- 1) przy wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia do 30.000 zł włącznie — 3%, nie mniej jednak niż 500 zł,
- 2) przy wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia ponad 30.000 zł — 900 zł od pierwszych 30.000 zł, od nadwyżki do 1.000.000 zł włącznie 2%, a od nadwyżki ponad 1.000.000 zł — 1%.

3. Opłaty stałe w wysokości 1.000 zł pobiera się: od wniosku i od odwołania w sporach o zawarcie, ustalenie treści, zmianę lub rozwiązanie umowy bądź porozumienia w sprawie współpracy i o ustalenie stosunku prawnego lub prawa, a także od odwołania od orzeczenia wstępnego.

4. Opłaty stałe w wysokości 500 zł pobiera się:

- 1) od zażaleń na zarządzenia prezesa okręgowej komisji arbitrażowej,
- 2) od odwołań od orzeczeń odrzucających wnioski albo oddalających żądanie wniosku z powodu przedawnienia roszczenia, od orzeczeń zawieszających postępowanie, jak również wydanych w sprawach o wznowienie postępowania,
- 3) od wniosków o wstrzymanie wykonania orzeczenia, wznowienie postępowania, zabezpieczenie roszczenia, ponowne wydanie klauzuli wykonalności oraz zarządzenie egzekucji,
- 4) od podania o wniesienie rewizji nadzwyczajnej.

5. Od zgłoszonego sprzeciwu w postępowaniu upominawczym pobiera się opłatę stałą w wysokości 500 zł, a jeżeli sprzeciw wniesiono od nakazu zapłaty wydanego na podstawie § 73 ust. 3 — 1.000 zł.

6. Końcówkę należnej opłaty arbitrażowej nie przekraczającą kwoty 50 gr pomija się, przekraczającą zaś tę kwotę zaokrągla się wzwyż do pełnego złotego.

§ 92. 1. W razie rozpoznania sprawy wskutek wszczęcia postępowania arbitrażowego z urzędu lub wniesienia rewizji nadzwyczajnej w interesie strony arbitraż ustali w orzeczeniu, czy i która ze stron ma obowiązek uiszczenia opłaty.

2. Wysokość opłaty w wypadkach wymienionych w ust. 1 ustala się stosując odpowiednie przepisy § 91 o opłatach od wniosku i od odwołania.

§ 93. 1. Prezes arbitrażu zarządza zwrot opłaty arbitrażowej, gdy:

- 1) opłatę uiszczono nienależnie,
- 2) wniosek o dokonanie czynności powodującej opłatę nie został rozpoznany z powodu nieuzupełnienia opłaty lub nieusunięcia braków formalnych,
- 3) wniosek został odrzucony z powodu niedopuszczalności drogi postępowania arbitrażowego.

2. W wypadku wymienionym w ust. 1 pkt 3 zwrot opłaty arbitrażowej następuje po zmniejszeniu jej o 50%, nie więcej jednak niż o 1.000 zł.

3. W wypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 1 i 2 zwrot opłaty arbitrażowej następuje po potrąceniu opłaty manipulacyjnej w kwocie 500 zł. Nie dotyczy to wypadku, w którym nienależne uiszczenie opłaty arbitrażowej nastąpiło w wyniku zarządzenia prezesa arbitrażu.

4. Zwrot opłaty następuje na wniosek strony po przedstawieniu oryginału dowodu uiszczenia opłaty.

5. Nie można żądać zwrotu opłaty po upływie roku od dnia jej uiszczenia, a w wypadkach przewidzianych w ust. 1 pkt 2 i 3 od dnia zwrotu stronie wniosku niedostatecznie opłaconego albo od dnia uprawomocnienia się zarządzenia prezesa arbitrażu w sprawie zwrotu wniosku lub uprawomocnienia się orzeczenia odrzucającego wniosek.

§ 94. Niezależnie od opłat arbitrażowych prezes arbitrażu może nałożyć na stronę lub strony obowiązek wpłacenia zaliczki na pokrycie tego rodzaju wydatków, jak należności świadków, biegłych i tłumaczy, koszty ogłoszeń w piśmie, koszty opłat telefonicznych i telegraficznych, oraz innych wydatków wynikłych w toku postępowania. Przepis § 89 stosuje się odpowiednio.

§ 95. 1. Do kosztów postępowania oprócz opłat arbitrażowych oraz wynikłych w toku postępowania wydatków, o których mowa w § 94, zalicza się koszty przejazdu i diet jednej osoby delegowanej przez stronę na posiedzenie. Zwrot kosztów przejazdu i diet może być zasądzony od strony przeciwnej tylko wówczas, gdy strona, która koszty te poniosła, zgłosi wniosek o ich zasądzenie przed zamknięciem posiedzenia bezpośrednio poprzedzającego wydanie orzeczenia.

2. Arbitraż zasądza ponadto tytułem kosztów postępowania od strony, którą te koszty obciążają, na rzecz strony przeciwnej ryczałt na pokrycie kosztów ogólnych związanych z prowadzeniem sporu arbitrażowego w wysokości 50% opłat arbitrażowych, nie więcej jednak niż 2.000 zł, jeżeli uzna, że dochodzenie praw lub obrona wymagały szczególnego nakładu pracy.

§ 96. 1. Koszty postępowania obciążają stronę przegrywającą spór. Jeżeli strona nie przegrywa sporu w całości, koszty postępowania rozdziela się stosunkowo lub znosi się wzajemnie.

2. Strona pozwana nie ponosi kosztów postępowania mimo zasadności roszczenia strony przeciwnej, jeżeli nie dała powodu do wytoczenia sporu i przy pierwszej czynności uznała żądanie wniosku i je zaspokoila.

3. Arbitraż może obciążyć stronę kosztami postępowania niezależnie od wyniku sporu, jeżeli postępowanie zostało spowodowane niewłaściwym zachowaniem się strony, a w szczególności uchyleniem się od złożenia wyjaśnień, udzieleniem wyjaśnień niezgodnych z prawdą lub opóźnionym powołaniem lub złożeniem dowodów.

§ 97. Jeżeli na skutek niestosowania się strony do przepisów postępowania arbitrażowego nastąpiła konieczność uzyskania dodatkowych wyjaśnień lub dowodów albo dokonania innych czynności, arbitraż może — niezależnie od wyniku sporu — nałożyć na stronę obowiązek pokrycia powstałych w związku z tym kosztów w wysokości zryczałtowanej, nie mniej niż 200 zł i nie więcej niż 1.000 zł.

§ 98. Opłaty arbitrażowe i inne należności arbitrażowe uiszczą się na poczet dochodów budżetowych Państwowego Arbitrażu Gospodarczego.

Rozdział 19

Udział członków zespołów orzekających w posiedzeniach.

§ 99. 1. Zakład pracy jest obowiązany zwolnić pracownika od pracy w celu pełnienia obowiązków członka zespołu orzekającego. Czas zwolnienia od pracy nie może przekroczyć dwunastu dni w ciągu roku.

2. Za czas zwolnień od pracy przewidzianych w ust. 1 osoba wyznaczona na członka zespołu orzekającego zachowuje prawo do wynagrodzenia w swoim zakładzie pracy.

§ 100. Przepisy § 99 stosuje się odpowiednio do członków Rady Państwowego Arbitrażu Gospodarczego.

Rozdział 20

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 101. 1. Postępowanie wszczęte przed wejściem w życie rozporządzenia będzie się toczyło od tej chwili według przepisów tego rozporządzenia, chyba że przepisy poniższe stanowią inaczej.

2. Czynności dokonane w czasie przed wejściem w życie rozporządzenia są skuteczne, jeżeli odpowiadają przepisom dotychczasowym.

3. Na zarządzenia wydane w czasie przed wejściem w życie rozporządzenia przysługują zażalenia na zasadach dotychczasowych, z zastrzeżeniem wynikającym z ust. 4.

4. Od wniosków, odwołań, zażeń i innych pism, od których nie uiszczono opłaty w całości do dnia wejścia w życie rozporządzenia, opłaty wymierza się i pobiera według przepisów tego rozporządzenia.

§ 102. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 maja 1960 r. w sprawie organizacji państwowych komisji arbitrażowych i trybu postępowania arbitrażowego (Dz. U. z 1960 r. Nr 26, poz. 148 i z 1968 r. Nr 6, poz. 36).

§ 103. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1975 r.

Prezes Rady Ministrów: w z. M. Jagielski